HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אימא סיפא אם מטבילין כלי טמא ליטהר יטבילו כלי טהור לכשיטמא. שיטהר ע"י טבילה זו. דכוותיה גבי נדרים אם מפר אדם בנדרי אשתו לאחר שחלו עליה תאמר שיפר קודם שחלו לכשיחולו שיהיו מופרין אלמא מיחל חיילי והשתא קשיא רישא לסיפא: **אמרי רבנן לא קיים להו בטעמא דר"א וכו' והכי קאמרי ליה חיוי חיוי לי חיובאיך.** מסיפא דבריתא דמכלי טמא יש תשובה להשיב דדייקינן מייה דחיילי ולא בטלי ואי לא סבירא לך דחיילי אלא מעיקרא נמי ליתא בהו מששא הוי רישא דמקוה תיובתיך דדייקינן מייה דחיילי: **ליון שזרען בקרקע טהורים.** שעלו מטומאתן והזרעים טהורים: **זרועים ועומדים.** במחובר: **לא ר"ש.** שלא יקבלו טומאה שכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע. אף בנדרים מופרים ועומדים לא כ"ש דלא חייל: **ורבנן לא דרשי ק"ו.** בתמיה כי האי גוונא דדרים ר"א בנדרים: **יכול ימכור אדם את בתו כשהיא נערה.** אין בין נערות לבגרות אלא שזה חדשים: **מכורה כבר יוצאה.** עכשיו כיון שהגיע ימי נערות כדאמרי' (קדושין ד.) ויצאה חנם אלו ימי נערות: **אינו דין שלא תימכר.** לאחר כשהיא נערה משום האי טעמא שאם מכורה כבר יוצאה עכשיו. אף כאן נמי יהא יכול להפר לה קודם שנדרה הואיל ויפה כחו שאפי' לאחר שנדרה והגיע לכלל איסור יכול להפר לה ביום שמעו: אין

אימא סיפא אמרו לו לר"א אם מטבילין כלי טמא ליטהר יטבילו כלי (ה) לכשיטמא ליטהר שמע מינה חיילין אמרי רבנן לא קיימי להון בטעמיה דר"א והכי קאמרי ליה מאי סבירא לך אי סבירא לך דחיילין ובטלין תהוי כלי תיובתך אי לא סבירא לך דחיילין תהוי מקוה תיובתך ת"ש אמר להם ר"א ומה זרעים טמאים [א]כיון שזרען בקרקע טהורין [ב]זרועין ועומדים לא כל שכן ש"מ לא חיילין ורבנן לא דרשי ק"ו והא תניא [ג]יכול ימכור אדם את בתו כשהיא נערה אמרת ק"ו [ד]מכורה כבר יוצאה אינה מכורה אינו דין [ד]שלא תימכר אין

איסורו עדיין ממה שכבר חל מקוה יוכיח שמטהר את הטמאים אחר שילדה להם טומאה ואינו מגיל על הטהורים שאם טבל בעודו טהור לא מהניא ליה טבילה שלא יבא לידי טומאה אם יגע אחר כן בשרץ דאדרבה דרשינא בספרא[ה] מוהטוגע בנבלתם יטמא הלל אומר אפילו הס בתוך המים: [ו]**ש"מ לא חיילין.** דהא אמרו לו מקוה יוכיח שאינו מגיל אלמא לפוס ק"ו דר"א היה ראוי למקוה שיגיל ולא יבא טובל לכלל טומאה כי היכי דבעל מעכב נדרי אשתו שלא יחולו. ומקשת נסחי גרסי הכי ומה מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן אינו מגיל על הטהורים מליטמא אדם שאין מעלה את הטמאים מטומאתן אינו דין שלא יגיל על הטהורים מליטמא כדדרשינן מוהטוגע בנבלתם יטמא הלל אומר אפי' הס בתוך המים אדם שאין מעלה את הטמאים מטומאתן שאם בלע אדם טהור טבעת טמאה והקיאה עדיין טומאתה עליה אינו דין שלא יגיל על הטהורים מליטמא שאם בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת שלא יגיל את הטבעת מלקבל טומאה ואפי' הכי מגיל דטהרה בלועה לא מטמאה כדאיתא בפרק בהמה המקשה (חולין עא:) אלמא ליכא למידן ק"ו כי האי גוונא ממה שאל כבר למה שלא חל עדיין דהאי כדייניה והאי כדייניה ולאו בקולא וחומרא תלי הכא נמי אע"ג שבעל מפר נדרים שבאו לכלל איסור לא דייניגן ק"ו שיפר אותן שלא באו לכלל איסור. ואיכא תו הכא גירסא אחרינא דגרסי הכי ומה אדם שאין מעלה את הטמאים מטומאתן מגיל על הטהורים מליטמא מקוה שמעלה את הטמאים מטומאתן אינו דין שיגיל על הטהורים מליטמא ופשוטה היא עם מה שכתבתי דה"ק ליה אי ק"ו דידך איתיה נדון נמי קל וחומר במקוה שיגיל על הטהורים מליטמא ואפי' הכי אם גופך מודית דלא דייניגן ליה דודאי מקוה אינו מגיל אע"פ שמעלה בעל נמי לא מעכב חלות נדריה אע"פ שמפר אותן. ונראה לי להך גירסא דנהי דהוה סגי להו לרבנן למידן כי האי גוונא מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן אינו דין שיגיל על הטהורים מליטמא דק"ו דדאין ר"א במתני' בכי האי גוונא בלאחר איתיה ובכי הא בלאחר שפיר מוכחי רבנן לר"א דמדהא ליתיה דידיה נמי ליתיה אפי' הכי אלומי הוא דמאלמי לפרכייהו ומרכבי ליה להאי ק"ו אתרי רכסי מחומרא וקולא דמאי דחייל ומאי דלא חייל דומיא דק"ו דדאין ר"א ומחומרא וקולא דאדם ומקוה ומוכח ליה דאע"ג דהאי ק"ו עדיף טפי מדידיה אפ"ה לא דייניגן ליה דאלמא ליכא למידן קולא וחומרא ממאי דחייל ממאי דלא חייל דהאי כדייניה והאי כדייניה וכל שכן דליכא למידן קל וחומר דר' אליעזר דקליש טפי אי נמי האי קל וחומר אתי למיפכך ק"ו דר"א דבריתא דמה במקום שאין מפר נדרי עצמו משידור והוי האי ק"ו דומיא דההוא ממש: **אימא סיפא אם מטבילין כלי ליטהר יטבילו כלי וכו'.** רבנן נמי הוא דפרכי לר"א פירכא אחרינא דלפוס קל וחומר דידיה הוה מלינן למידק דכיון שמטבילין כלי טמא ליטהר כ"ש שמטבילין אותו שלאחר שיטמא יעלה מטומאתו ואת גופך מודית דלא דייניגן כי האי גוונא אלמא ק"ו דידך ליתיה: **שמע מינה חיילין.** מדאמרו ליה לכשיטמא ליטהר דאי לא הוה להו למימר יטבילו כלי שיגיל עליו מליטמא כדאמרינן לעיל: **אמרי.** בני הישיבה דמהא ליכא למשמע מיניה: **ת"ש אמר להן ר"א ומה זרעים טמאים כיון שזרען בקרקע טהורין.** נפקא לן מדכתיב על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא [ויקרא יא]: **זרועין ועומדין.** ונגעה בהם טומאה אחר מכן לא כ"ש שיהיו טהורין ואתון מודיתו לי בהאי ק"ו דחיילא נהי דאית לכו בזרעים טמאים שנטהרו מטומאתן בזריעה זרועין ועומדין מנא לכו אלא ודאי ק"ו כי ה"ג מיניה וביה דייניתו ואמאי לא מודיתו לי בקל וחומר דמתני': **ש"מ לא חיילין.** דודאי בזרעים טמאים הכי דייניגן שלא תחול בהם טומאה דאי חיילא במאי פקעה ור"א זרעים הוא דמדמה לנדרים אלמא ס"ל לר"א בנדרים דלא חיילי: **ורבנן לא דרשי ק"ו.** אמאי פליגי עליה דר"א וכי לא מודו אינהו נמי דדרשינן ק"ו ממה שחל על מה שלא חל והתניא דדייניגן ק"ו כי האי גוונא. ונראה בעיני דמש"ה פריך הש"ס מהך ברייתא טפי מק"ו דזרעים דאמר להם ר"א משום דלא קיים להו להש"ס דעתייהו דרבנן בזרועין ועומדין ומשום הכי פריך מהך ברייתא דליכא מאן דפליג עלה אי נמי אפשר דסבירא להו לרבנן לזרועין ועומדין לא לריך קל וחומר דמקרא דעל כל זרע זרוע גופיה נפקי. כך נראה בעיני: **מכורה כבר יוצאה.** בסימנין: **שאינה מכורה.** בעודה קטנה: **אינו דין שלא תמכר.** אחר שהגיעה סימנין. והכא נמי אית לן למדרש קל וחומר אם מפר נדרים שחלו אינו דין שיפר נדרים שלא חלו: ומהדרינן

ג א מיי' פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הל' יט:
נא ב מיי' שם הל' ח:
נב ג מיי' פ"ד מהל' עבודים הל' ה סמג עשין פה:
נג ד מיי' שם הל' ח:

תוספות

אימא סיפא אם מטבילין כלי טמא לטהר אינו דין שיטבלו כלי טהור לכשיטמא לטהר. לפי סברת דידך, וכי היכי דהא ליתיה הא נמי ליתיה לק"ו דידך, ואע"פ שמפר נדרי שחלו כבר לא יפר נדרי שלא חלו: **אם אינו** ש"מ חיילי. מדא' ליה רבנן לר"א דלפי דבריו היי"ל לו שיטבילו, לכשיטמאו ותחול הטומאה לטהר, מכלל דשמעי ליה דהכי ת' בהפרתה שמועלת הפרה לכשחל הנדר להפקיעו, אלמא חיילי: **אמרי.** כלו' לא, אמרי בני הישיבה דמהכא אין להוכיח מידי, דרבנן לא קיים להו בטעמי' דר"א לי סבר חיילי או לא חיילי: **והכי אמרי ליה אי ס"ל דלא חיילי** מקוה תיובתך. שאינו מגיל על הטומאה מלחול, ואי ס"ל דחיילי ובטלי תהוי כלי תיובתך, שאינו מטבילו כעוד שהוא טהור, לכשיטמא לטהר. כך פי' הר"ל אליעזר: **ותימא** לפי גרסא (ז ד) דפרכי' דמקוה יוכיח היינו ממש דכלי יוכיח, ומינה גופא מלי להוכיח אר"א דחיילי כמו מכלי, דמלי למימר מקוה יוכיח שמעלה טמא מטומאתו ואינו מטהר טהור לכשיטמא אם טבל בו בעודו טהור, כלומ' בכלי ואין מטבילי' כלי לכשיטמא לטהר, ואמאי שינו לשונם ממ"ש במקוה. ונראה בגרס ה"ר יצחק בר יהודי'. מ"ש אמרו לו לר"א ומה אדם שאינו מעלה את הטמאי' מטומאתם, פי' בלע טבעת טמאה טמא מת דאמרי' פ' בהמה המקשה (חולין עא:) שאינה מטהרת בחוצת ג' ושביעי לאדם, מגיל על הטהורים מליטמא, פי' כגון בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת דאמרי' בפ' בהמה המקשה (שם) דהוי טהרה בלועה ולא מטמאה, מקוה שמעלה את הטמאים מטומאתם, טמא דטובל, אינו דין שיגיל על הטהורי' מליטמא, כגון אם הכניס אדם כל גופו במקוה וטובל כל שעה כל גופו ובנבלה, ודרשי' בת"כ (שמיני פרשה ט) וטוגע בנבלתם יטמא הלל או' אפי' הס בתוך המים אע"פ שטובל כל שעה כל גופו גזרת הכתוב שלא יגע בטומאתה בשעת טבילה, אלמא לא אמרי' דמקוה מגיל מליטמא לטהור, ה"נ לא היה לך לדון הך ק"ו אם מפר נדרי' שלא באו כו' שהרי לא ק"ו דאדם [ומקוה דומה לו ולא] דייקי' לה, ל"ע שאני התם דגלי קרא. ש"מ דלא חיילי, מדא' ליה רבנן לדפי דבריו הל"ל הך ק"ו דמקוה יגיל על הטהורי' מלטמא אלמא אינה בהפרה. אי ס"ל דלא חיילי תהוי מקוה תיובתך, פי' ק"ו דאדם דהי"ל לו' כמו כן מק"ו דאדם דמקוה מגיל מליטמא, ואי ס"ל דחיילי מק"ו תיהוי כלי תיובתך. והשתא ניחא דמקוה לא מלו רבנן למפרך לר"א דחיילי מק"ו דאדם, דהא משמע מק"ו דלא חיילי ואינו דומה לו לכך לא מלי לאותובי לר"א דחיילי, אלא מכלי: **ת"ש א"ל ר"א ומה זרעי' וכו'.** פי' הש"ס להם ר"א שדנין בק"ו דלעי' אם מפר נדרי' כו', דקי"ל בעלמא דזרעי' זרועי' בקרקע אינם מקבלי' טומאה ולא אתי אלא בהך ק"ו ומה זרעי' טמאי' כיון שזרעם בקרקע טהורים, כדתניא בת"כ (שמיני פרק יא) מנין לזרעי' שזרעם בקרקע טהורי' שנ' (ויקרא יא) על כל זרע אשר יזרע טהור יכול אפי' לא השריש ת"ל [הוא] בהווייתו יהו: זרועי' ועומדים לב"ש. אלא יקבלו טומאה. וכשם שאתם מודים בהך ק"ו אודי לי אלא מפר נדרי שבאו כו': **ש"מ לא חיילי.** מדמי ר"א הך ק"ו דזרועים זרועים לכ"ש ולא יטמאו כלל כמו כן ג' בנדרי' דלא חיילי כלל. ותימ' אמאי לא אמרי' בהך ק"ו דזרעי' מקוה שמעלה טמא מטומאתו ואינו מגיל מליטמא, וא"ל דמקוה אינו דומה לזרעי' דשמא איכ' למפרך דמקוה לא שוה לזרעי' דפוסל בחסרון: ורבנן **לא** דרשי ק"ו והתני' יכול ימכור אדם את בתו כשהיא נערה כו'. כו' מדשי' של נערו' לנגרו': מכורה כבר יוצאה. כדדרש' התם (קידושין ד.) ויצאה חנם אין כסף (שמות כא). וכי היכי דדרש' הך ק"ו ה"נ אמאי לא דרשי לא פי' ר"ת

עין משפט נר מצוה

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כלי טהור לכשיטמא:

מוסף רש"י

מכורה כבר יוצאה. אמה העבריה יוצאה בסימני נערות, כדתניא ויצאה חנם אלו ימי נערות (ערכין כט:).

פירוש הרא"ש

אימא סיפא אם מטבילין כלי טמא ליטהר יטבילו כלי לכשיטמא ליטהר. פי' אחר שיטמא יטהר בטבילה זו: ש"מ חיילי. מדקאמרי ליה רבנן לר"א לדבריך יטבילו כלי שאחר שיקבל טומאה יטהר בטבילה זו כמו בנדרי אשתו שאתה אומר שמפר לה נדרים של עתיד דבתר דפקעי חיילי: **אמרי** רבנן. דבי מתיבתא מתרצין דמהכא אין להוכיח דרבנן לא קיים להו בטעמא דר"א אי סבר דחיילי ובטלי אי לא חיילי כלל ומייתי לה תיובתא ממקוה אי סבר דלא חיילי ומטבילא כלי אי סבר דחיילי לא נלא נראה דהך פירכא גופה דפרכי רבנן מכלי אי סבר' דחיילי מלו למיפרך ממקוה אי סבר' לא חיילי מקוה יוכיח שאין מגיל על הטהור מלקבל טומאה ואי סבר' דחיילי ופקעי אמאי מקוה יוכיח שמעלה טמא מטומאתו ואינו מטהר את הטהור אם טבל במקוה לכשיטמא שיטהר ואמאי שבתי מקוה דאיכי היא ומקטי כלי הלכך נראה כגרסת רבינו יצחק בר יהודה. ת"ש אמרו לו לר"א ומה אדם שאינו מעלה את הטמאין מטומאתן פי' אם בלע טבעת טמאה טמא מת והזה ושנה וטבל והקיאה הרי היא כמו שהיתה ולא נטהרה בטבילה והשתא אדם שבלעה כדאיתא בפ' בהמה המקשה (חולין עא:): **מציל את הטהורים מליטמא.** אם בלע טבעת טהורה בלועה לא נטמאת דטהרה בלועה לא מטמאה מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן הטובלים בו אינו דין שיגיל על הטהורים מליטמא כגון אם עמד כל גופו במקוה ונגע בידו אחת בשרץ ובידו אחרת נגע בכלי שמקבלתו חוץ למקוה יגיל עליו שלא יקבל טומאה בעודו במקוה לטמא הכלי בעודו במקוה וכמ"ש דרש' והטוגע בנבלתם יטמא אפילו הוא בתוך המים וא"כ ה"נ לא כן לגידן ק"ו אם מפר נדרים משתדור דבשביל זה יפר עד שלא תדור דמקוה יוכיח אלמא דר"א דאמר דלא חיילי דומיא דמקוה ומו מייתי ליה מכלי אי סבר דחיילי: ת"ש **אמר** להו ר"א ומה זרעים בו'. השיב להם ר"א שלמינו שדנין ק"ו כי ההוא דבנדרים הא דק"ל דזרעים טמאים אינן מקבלין טומאה לא אתיא אלא מהאי ק"ו מה זרעים טמאין כיון שזרען בקרקע טהורין כדתניא בתורת כהנים מנין לזרעים טמאים שזרען בקרקע שהן טהורים שנאמר על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור יכול אפי' לא השריש ת"ל הוא בהווייתו יהא: זרועין ועומדין **לא** כ"ש. אלא יקבלו טומאה וכי היכי דאותיתו בהאי ק"ו אודו נמי בהא דאם מפר נדרים כו': ש"מ **לא** חיילי. דומיא דזרעים אינן מקבלין טומאה כלל: **אמרת** ק"ו מכורה כבר יוצאה. כדדרשינן בפ"ק דקדושין (דף ד.) ויצאה חנם אלו ימי נערות:

ג א מיי' פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הל' יט:
נא ב מיי' שם הל' ח:
נב ג מיי' פ"ד מהל' עבודים הל' ה סמג עשין פה:
נג ד מיי' שם הל' ח:

הך ק"ו ה"נ אמאי לא דרשי ק"ו להפרת נדרי':